

Betaalinstellingen en Elektronisch Geldinstellingen

Wat zijn dat?

De aanbodzijde van het betalingsverkeer bestaat uit organisaties en bedrijven die zelfstandig betaalproducten of betaaldiensten aan de markt aanbieden. Daaronder vallen banken, elektronisch geldinstellingen en betaalinstellingen.

De branche die door de Verenigde Betaalinstellingen Nederland (VBIN) wordt vertegenwoordigd, is een relatief nieuwe branche waarin de veranderingen en innovaties elkaar in een hoog tempo opvolgen. De leden van de VBIN zijn vergunning houdende of hiervoor vrijgestelde *Betaalinstellingen* en *Elektronisch Geldinstellingen (EGI's)*.

Wat is een betaalinstelling?

Een betaalinstelling is een niet-bancaire partij die zelfstandig betaaldiensten kan aanbieden aan eindgebruikers. Met andere woorden, een dergelijke instelling kan betaaldiensten verlenen zonder bank te zijn. Onder betaaldiensten worden bijvoorbeeld verstaan:

- het ondersteunen en verwerken van pintransacties
- het faciliteren van online betaaltransacties, bijvoorbeeld met iDEAL of incasso's
- het uitgeven en accepteren van betaalkaarten zoals creditcards
- het aanbieden van internationale "money transfers".

Betaaldienstverleners moeten op basis van de Wet op het financieel toezicht (Wft) over een vergunning (of vrijstelling hiervoor) beschikken om betaaldiensten te verlenen. Ook kredietinstellingen (zoals banken) en elektronisch geldinstellingen mogen dit alleen als het volgens hun bank- of EGI-vergunning is toegestaan. In Nederland worden vergunningen hiervoor verstrekt door De Nederlandsche Bank (DNB). De betaaldienstverleners met een vergunning of vrijstelling hiervoor heten betaalinstellingen en staan onder toezicht van DNB.

Een vergunning als betaalinstelling kan in elke EU-lidstaat worden aangevraagd, waarna bij verkrijging in heel de Europese Unie diensten kunnen worden aangeboden. Partijen hoeven dus niet perse in Nederland een vergunning aan te vragen om hier hun diensten aan te bieden.

Betaalinstellingen die in een andere EU-lidstaat de vergunning hebben gekregen en actief willen zijn op de Nederlandse markt, dienen zich wel te melden bij DNB.

Enkele voorbeelden van betaalinstellingen

Een Payment Service Provider (PSP) kan een aanbieder van een digitale kassa zijn waarmee webwinkeliers eenvoudig en overzichtelijk alle mogelijke online betaalmethoden via één kanaal aan hun klanten kunnen aanbieden. De digitale kassa is te vergelijken met een betaalautomaat in de winkel, waarmee de winkelier pin- en creditcardtransacties kan accepteren. De klant van de webwinkelier heeft de mogelijkheid om op de betaalpagina van de webwinkel zijn gegevens in te

voeren en aan te geven dat de betaling met een creditcard dient te gebeuren. De digitale kassa zal er dan voor zorgen dat het proces wordt opgestart en registreert de betalingsgegevens. De PSP verzorgt de technische koppeling met de verschillende betaalmethoden, zoals bijvoorbeeld voor iDEAL, Visa en MasterCard.

Er zijn drie verschillende soorten PSP's: *distribuerende* -, *accepterende* - en *collecterende* PSP's.

Distribuerende PSP

De distribuerende PSP zorgt voor de verwerking van de transacties waarvoor de ondernemer overeenkomsten heeft met één of meerdere banken (de zgn. *acquiring* bank). Een distribuerende PSP biedt enkel betaalmethoden aan en is daarom eigenlijk geen betaalinstantie. De stroom van informatie en geld vloeit direct naar de webwinkelier. Dit betekent dat de webwinkelier zijn eigen cashmanagement en reconciliatie (het proces waarbij de bankafschriften worden afgestemd met de transacties en het saldo op de bankrekening) moet doen. Een acquiring bank onderhoudt de formele relatie met de winkelier en zorgt ervoor dat de winkelier zijn geld krijgt. Acquirers hebben licenties verkregen van de *schemes* zoals Visa, MasterCard, iDeal en Giropay om hun transacties te accepteren.

Accepterende PSP (APSP)

Een accepterende Payment Service Provider (APSP) is een tussenpersoon die bemiddelt tussen acceptanten en acquirers bij het afhandelen van pinbetalingen. Een APSP wikkelt pinbetalingen volledig af voor acceptanten, voor eigen risico en rekening, via één of meer acquirers. Een acceptant betaalt daarvoor een vergoeding aan de APSP en ontvangt van zijn APSP de omzet die via pinbetalingen is gerealiseerd.

Collecterende PSP (CPSP)

Een collecterende PSP (CPSP) zorgt voor de gehele administratie en uitbetaling van de transacties aan de webwinkelier. Hierbij hoeft de ondernemer geen overeenkomsten voor af te sluiten met acquiring banken. Een CPSP zorgt zowel voor het aanbod van betaalmethoden als voor het verzamelen van informatie en de gelden. De consument die iets koopt in de webwinkel van de ondernemer, betaalt de koopsom aan de CPSP. De CPSP verzamelt alle betalingen van de verschillende betaalmethoden per webwinkelier en betaalt via een stichting derdengelden¹ uit. Als de CPSP een bankgarantie heeft voor de derdengelden of deze verzekerd heeft, dan hoeft de CPSP geen stichting op te richten. Bovendien levert de CPSP bijbehorende informatie, zodat de webwinkelier inkomende geldstromen kan koppelen aan orders en dergelijke.

Om als CPSP iDEAL transacties te mogen verwerken is een licentie nodig. Deze licentie wordt voor de rollen van issuer of acquirer uitgegeven door Currence (eigenaar iDEAL) en alleen gecertificeerde CPSP's mogen iDEAL transacties verwerken en webshops aansluiten. Een distribuerende PSP is niet een vastgestelde rol in het rollenmodel van iDEAL, en hoeft derhalve niet over een certificaat te beschikken.

---

¹ Als de CPSP een bankgarantie heeft voor de derdengelden of deze verzekerd heeft, dan is de CPSP niet verplicht om gebruik te maken van een stichting derdengelden.

Wat is een Elektronisch Geldinstelling?

Elektronisch geld is een geldwaarde die is opgeslagen op een elektronische drager en/of een harde schijf. Een prepaid cadeaukaart die op een later moment gebruikt wordt voor de aanschaf van een product of dienst is een voorbeeld van elektronisch geld. Een Elektronisch Geldinstelling (EGI) is een instelling die gelden ter beschikking krijgt in ruil waarvoor elektronisch geld wordt uitgegeven, waarmee betalingen kunnen worden verricht ook aan andere dan de instelling die het elektronisch geld uitgeeft.

Een EGI dient in beginsel over een EGI-vergunning van De Nederlandse Bank (DNB) te beschikken. Er is geen vergunning nodig als bijvoorbeeld met het elektronisch geld enkel bij de uitgevende instelling zelf kan worden betaald. Dit is bijvoorbeeld het geval bij winkelketens die cadeaukaarten verkopen die alleen bij de eigen winkels kunnen worden gebruikt.